

Grundandet av ett stödbolag för måltids- och rengöringstjänster

Välfärdsområdesstyrelse 10.10.2022 § 140
2298/00.01.00.00/2022

Ägarstyrningssektionen 5.10.2022

Beredare Jakobsson-Pada Linda
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 050 123 4567, fornamn.efternamn@ovph.fi

Måltids- och rengöringsservicen är stödtjänster som stöder välfärdsområdets kärnverksamhet. Österbottens välfärdsområde producerar inte dessa tjänster i egen regi. Under år 2022 har välfärdssamkommunen tillhandahållit måltids- och rengöringstjänsterna inom social- och hälsovården genom två in house-bolag eller genom att köpa dessa tjänster direkt av kommuner eller av aktörer som konkurrensutsatts av kommuner. Den lagstiftning som berör välfärdsområdena förutsätter att man genomför ändringar i organiseringen av stödtjänsterna inför år 2023 när de självstyrande välfärdsområdena inleder sin verksamhet.

I och med välfärdsområdeslagstiftningen och upphandlingslagstiftningen kan välfärdsområdena alternativt 1) producera tjänsterna i egen regi 2) skaffa tjänsterna via in house-bolag eller 3) konkurrensutsätta tjänsterna på marknaden. Från och med 1.1.2023 får kommuner inte tillhandahålla måltids- och/eller rengöringstjänster för välfärdsområdets social- och hälsovårdstjänster samt räddningstjänster utan att iakttä bolagiseringskyldigheten och de begränsningar som ställs i upphandlingslagstiftningen.

Stödtjänster kan köpas av kommuner under en övergångsperiod på ett år i enlighet med genomförandelagen (616/2021). Specialbestämmelsen 69 a § inrymmer en precisering enligt vilken välfärdsområden kan köpa tjänster av kommuner under övergångsåret 2023 ifall anskaffningen av tjänsten underskrider EU-tröskelvärdena enligt 26 § i lagen om offentlig upphandling och koncession. EU-tröskelvärdet för tjänster är för närvarande 215 000 €. Tröskelvärdet är rätt lågt, vilket i praktiken innebär att övergångsperioden är kortare än ett år gällande städ- och matservicetjänster.

Överföringen av personal från kommuner och samkommuner till välfärdsområden ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Som överlåtelse av rörelse betraktas även överföring av uppgifter som stöder uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet och av den personal som utför dem, om minst hälften av personens faktiska arbetsuppgifter består av stöduppgifter till den verksamhet som överförs. Lagens skrivning innebär att personal som till minst hälften utför sådana stöduppgifter som avses, bör flyttas över till välfärdsområdet, såvida personalen inte överförs till ett stödbolag innan årsskiftet.

I dagsläget köper samkommunen för Österbottens välfärdsområde kosthålls- och städtjänster dels från Alerte Ab Oy (ägoandel 5 %) samt från Teese Botnia Oy Ab (ägoandel 29 %) och dels direkt från kommunerna via köptjänstavtal. Kristinestad, Kaskö, Närpes, Korsnäs och Vörå har samtliga under hösten godkänt ett intentionsavtal om bildande av ett stödbolag för bespisning och städservice. Kommunerna önskar nu att Österbottens välfärdsområde för sin del godkänner intentionsavtalet och kommer med som en ägare i detta stödbolag. Intentionsavtalet bifogas beredningen.

Ett dylikt stödbolag kan ses som en anknuten enhet. Med anknutna enheter avses i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) sådana enheter som är formellt fristående från den upphandlande enheten och självständiga med tanke på beslutsfattandet. En förutsättning är dessutom att den upphandlande enheten självständigt eller tillsammans med andra upphandlande enheter utövar ett bestämmande inflytande över den anknutna enheten på samma sätt som över sina egna verksamhetsställen och att den anknutna enheten bedriver högst fem procent av sin affärsverksamhet och med högst

en andel på 500 000 euro tillsammans med andra aktörer än de upphandlande enheter som utövar ett bestämmande inflytande över den. I enheter anknutna till upphandlande enheter får inte finnas annat kapital än de upphandlande enheternas kapital.

Välfärdsområdesstyrelsen har vid sitt sammanträde 29.8.2022 på ett allmänt plan behandlat måltids- och rengöringstjänsterna i Österbottens välfärdsområde 2023 (§ 88/29.8.2022) och samtidigt beslutat att en utomstående utredning görs. Välfärdsområdet har beställt en konsultutredning av KPMG Oy Ab. Utredningen bifogas.

I utredningen konstateras bl.a. att det bolag som grundas skulle fungera som ett In house-bolag, alltså som en anknuten enhet enligt upphandlingslagen § 15, för både de kommuner som är delägare i bolaget och för välfärdsområdet, och när de krav som ställs på ett In house-bolag uppfylls kan delägarna köpa tjänster av bolaget utan konkurrensutsättning. Beroende på hur ärendet framskrider juridiskt och tidsmässigt överförs anställda som övergått i bolagets tjänst före 1.1.2023 inte till välfärdsområdet.

För Österbottens välfärdsområde bör målsättningen vara att ägoandelen i en sådan anknuten enhet är i paritet med storleken på köptjänsternas andel från bolaget, dock inte så att bolaget blir ett dotterbolag för välfärdsområdet. Målsättningen bör därför på sikt vara, att också de övriga delägarna i bolaget i tillräcklig omfattning använder sig av bolagets tjänster.

Förvaltningsdirektör Linda Jakobsson-Pada

Föreslår, att ägarstyrningssektionen:

1. föreslår för välfärdsområdesstyrelsen att den för välfärdsområdets del godkänner det intentionsavtal som rör grundandet av ett stödbolag för matservice och städservice.
2. beredningen av stödbolaget prioriteras så att nödvändiga beslut om bolagsbildningen kan tas innan 1.1.2023.
3. informera kommunerna om att personal som till minst hälften utför sådana stöduppgifter som avses, bör enligt lagen flyttas över till välfärdsområdet, såvida personalen inte överförs till ett stödbolag innan årsskiftet.
4. det i de fortsatta förhandlingarna bör framhållas att välfärdsområdets ägoandel bör vara minst 30 % så att man har ett tillräckligt bestämmande inflytande i bolaget samt att bolagets verksamhet ska planeras så att den är kostnadseffektiv och ändamålsenlig för välfärdsområdets behov
5. framföra vikten av att samtliga delägare i stödbolaget på sikt använder sig av bolagets tjänster så att lagens bestämmelser om anknutna enheter uppfylls
6. befullmäktiga förvaltningsdirektören och servicechefen för stödtjänster att i samråd med kommunerna bereda ärendet vidare för beslut i välfärdsområdets organ.
7. antecknar ärendet för kännedom.

Beslut: Carola Storhannus anmälde jäv enligt förvaltningslagen (434/2003) 28 § 5 momentet och gick från mötet 14:21. Sektionen godkände föredragandes förslag enhälligt. Carola Storhannus anlände till mötet 14:59.

Förslaget godkändes.

Välfärdsområdesstyrelse 10.10.2022 § 140
2298/00.01.00.00/2022

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina

föreslår för styrelsen, att grundandet av ett tredje stödbolag godkänns i enlighet med ägarstyrningssektionens förslag.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Styrelsemedlem Katja Rajala föreslog att styrelsen inte godkänner intentionsavtalet eftersom det strider mot en del av ägarstyrningens principer. Förslaget vann inte understöd och förföll därför.

Antecknades till protokollet att styrelsemedlemmarna Rainer Bystedt och Hans- Erik Lindqvist anmälde jäv i enlighet med förvaltningslagen 28 § 5 mom. (samfundsjäv) och avlägsnade sig från sammanträdet under ärendets behandling.